

Skladatelské sdružení KONVERGENCE jsme založili na jaře 2002. Náplní naší činnosti je veřejné uvádění děl skladatelů mladé generace, ať už jde přímo o díla členů anebo zajímavé kompozice mladých autorů žijících v zahraničí. Rovněž si klademe za cíl uvádění těch skladeb autorů generace starší, která jsou u nás hrána méně, případně nebyla hrána vůbec.

Uvědomujeme si nesmírnou stylovou rozmanitost a různé možnosti nazírání prostředků, které dnes soudobá hudba používá. Proto má být výsledkem našich snah nalézání a uvědomování si spojitostí ve světě výrazových prvků hudebního vyjadřování jednotlivých členů, též i skladatelů, jejichž díla se chystáme uvádět.

6 a 8.5.2004 v 19:30
velký sál výstavní síně Mánes

Tento koncert se koná díky finančním podporám:
Nadace Gideona Kleina
Nadace Českého Hudebního Fondu
Nadace Ochranného Svazu Autorského
Ministerstvo kultury ČR

Web: <http://sweb.cz/konvergence>
Email: konvergence@centrum.cz

Jednotné vstupné: 70Kč

Program koncertu:

Jan Rybář:

Touha (2004)

komorní prostorová kompozice

Magda Čáslavová – flétna
Jiří Mráz – klarinet, basklarinet
Irena Stochlová, Tomáš Pálka – housle
Ondřej Štochl – viola
Milada Gajdová – violoncello
Martin Hybner, David Růžička – bicí nástroje
Jan Rybář – dirigent

Edison Děnisov:

Sonáta pro klarinet sólo (1984)

Jiří Mráz – klarinet

Tomáš Pálka:

Prosba (2001)

komorní prostorová kompozice pro kom. sbor, smyčcové trio, trombon, bicí nástroje a magnetofonový pás

Kristýna Valoušková – soprán
Oldřiška Musilová – alt
Petr Klíma – tenor
Radek Sídla – bas
Petr Peremský – trombon
Viktor Mazáček – housle
Ondřej Štochl – viola
Milada Gajdová – violoncello
Martin Hybner, David Růžička – bicí nástroje
Jan Svejkovský – dirigent

Ondřej Štochl:

Úniky k radosti (2004)

prostorový melodram pro recitátora, zpěvačku a kom. soubor na texty Vladimíra Holana

Kristýna Valoušková – soprán
Marek Kopelent – recitace
Magda Čáslavová – flétna
Jiří Mráz – klarinet, basklarinet
Viktor Mazáček, Irena Stochlová – housle
Ondřej Štochl – viola
Milada Gajdová – violoncello
Martin Hybner, David Růžička – bicí nástroje
Jan Svejkovský – dirigent

Morton Feldman:

The Viola in My Life II (1970)

pro komorní soubor

Ondřej Štochl – viola

Magda Čáslavová – flétna
Jiří Mráz – klarinet, basklarinet
Tomáš Pálka – housle
Milada Gajdová – violoncello
Jan Rybář – celesta, dirigent
Martin Hybner – bicí nástroje

Jan Rybář

Touha

Každý z nás v životě po něčem touží a ví, jaký je to pocit. Velmi často se jedná o směsici pozitivních i negativních pocitů. Často se na něco těšíme, ale nemusí to třeba vyjít. Poté jsme hodně zklamáni a cítíme se zle. Během procesu toužení ale zažíváme právě onen těžko popsatelný pocit kombinace negativních a pozitivních emocí, který se samozřejmě projevuje nejen na psychice člověka, ale též na fyzickém rozpoložení. Tyto pocity jsem se snažil zobrazit ve své kompozici. Skladba stojí na postupných změnách harmonických polí, neboli tónových výběrů. Nalezeme v ní rovněž snahu o zhudebnění psychologických zvrátů, které se odehrávají v mysli člověka, kterého něco trápí a snaží se z toho dostat. Kompozice je do jisté míry statická, ale zároveň vnitřně dosti neklidná a nervózní. Skladbu jsem dokončil letos, na tomto koncertě zazní v premiéře.

Tomáš Pálka

Prosba

Kompozice Prosba je prostorovou skladbou, která vznikala v roce 2001 a dosud nebyla uvedena. Páteří kompozice je text stejnojmenné básně Zdeňka Wolfa ze sbírky K svému:

Prosba

Odpuštěním mě
propust'

Já líbám
co se mi nelíbilo

Kde jenom nejbližší
ubližuje

Smysl skladby je uložen v samotné básni.
Je prosbou za život, lásku a nalézání skutečných hodnot...

Ondřej Štochl

Úniky k radosti

Pro tuto skladbu jsem zvolil tři básně ze sbírky „Asklepiovi kohouta“. Jejich výběr rozhodně nebyl jen otázkou mého momentálního rozpoložení (líbí – nelíbí). Hledal jsem takové, které se zabývají podle mého úsudku tématem nejen Holanova myšlení – otázkou možné míry a omezenosti lidské svobody. Všichni totiž zřejmě mezi mantinely – mezi zdmi. Některé si vytváří lidská společnost sama a jsou tedy proměnlivé, jiné jsou stejně snad od dob, kdy člověk bydlel v jeskyních a prak byl hudbou budoucnosti.

Takovou neměnnou zdí, která snad nejvíce ovlivňuje lidský život, je čas. Jako každá zeď umí vést i omezovat: člověk díky němu je schopen vývoje, poučí se z chyb, vzpomíná na minulost a plánuje budoucnost. Díky němu myslí v relacích, neustále srovnává. Život tak má podobu série událostí, skutků, informací... A v tom také přináší největší omezení – díky němu život musí mít podobu příběhu, který i kdyby byl celý naplněn jen radostí a štěstím, člověku snadno proteče mezi prsty.

„Úniky k radosti“ tedy nejsou nářekem nad lidským neštěstím. Já nepatřím k lidem, kteří si chtějí stěžovat touto cestou na své „problémy“. „Úniky“ jsou jen metaforické vyjádření pro ty chvíličky, kdy se mi podaří tak poněkud dožitků – svých či lidí, k nimž mám blízko – že se radost stane tím jediným, co mě doslova pohltí, co je právě teď a co je tak snadno smrtelné...

Zeď I.

Tato zeď není zde kvůli delším větvím
plným plodů tam uvnitř, za ní...
Neodděluje, nehledá a nesoudí
a, letitá, je si vědoma,
že spíše zasahuje do ticha
tím, že se drolí na sám krevní kámen...
A protože nemůže být něčím jiným,
nic nezmeškává, i když končí
málo navštěvovaným ženským záchodem...

Zeď II.

Tato zeď s rychle uzavřeným
kusem prostoru je také
plna zarudlých trhlín
po mrtvici cihel...
Málo pozorné k nepřítomnosti slunce,
stíny skrývají dorozumění s člověkem
až po úklad...
A zrovna tady jste se mě ptala,
je-li život sen, vy,
tak živoucí, právě když spíte,
celá ve snu... Ale ta zeď!
Došla k vědomí sebe samé?

Radost

To, co jste řekla a pak ještě žila,
bylo pro mrtvé... Vždyť opravdu
jenom radost je v čase,
neboť jedině ona je právě teď.
Nejprítomnější. Nejsmrtelnější...

Morton Feldman

The Viola in My Life II

Morton Feldman se narodil 12. ledna 1926. Ve 30. letech studoval hru na klavír a od roku 1941 začal navštěvovat hodiny kompozice u Wallingforda Riegera. Po 3 letech se stal jeho učitelem Stefan Wolpe, mnoho času při vyučování však trávil pouze tím, že spolu jednoduše vedli rozhovory o hudbě. V roce 1949 se Feldman setkal s Johnem Cagem, tak se započaly umělecké aktivity, které měly stěžejní důležitost americké hudby v 50. letech. Cage Feldmana podporoval v komponování zcela intuitivním způsobem, bez vytváření předchozích konstrukcí. Mezi jeho přátele patřili v 50. letech skladatelé Earle Brown a Christian Wolff a někteří expresionističtí malíři (Koonig, Pollock, Guston, Klein). V roce 1973 byl požádán univerzitou v Buffalo, aby se zde stal profesorem skladby místo Edgara Varése. Toto místo si pak držel po zbytek svého života. V lednu 1987 se Feldman oženil se skladatelkou Barbarou Monk, avšak nedlouho poté 3. září umírá ve svém domě v Buffalo ve věku 61 let.

V tvorbě Mortona Feldmana lze nalézt plynulý vývoj, obvykle členěný do 3 období:

Jeho rané tvůrčí období zahrnuje konec 40. a 50. léta 20. stol. Skladby, které vznikly v této periodě, se vyznačují krátkým trváním (cca 2-4 min., max. 10 min.). Experimentoval s grafickou notací. V takových partiturách si hráči vybírají své noty z daného seznamu a časové struktury. Tehdy současně definoval svůj souzvukový svět. Tím jsou měněny intervalové vztahy ve vertikále a horizontále. Mimoto se zabýval vlastnostmi zvuku či jeho trváním a ukončením.

Ve středním období (60.-70. léta) Feldman dosáhl zralosti především v komorní hudbě. Skladby této peridy jsou delší (cca 20 min.), Feldman v nich využívá především zkušenosti se zvukem a začíná badat nad melodií. V 60. letech se také vzdává experimentů s notací grafické partitury. Feldman začal vytvářet melodické spojitosti. Zdo tohoto období můžeme počítat též skladbu The viola in my life II. Je druhou v pořadí z celkového počtu čtyř kompozic (The viola in my life I – IV).

V 80. letech, tedy ve 3. tvůrčím období, Feldman pokračoval v badání na všech zmíněných aspektech dohromady, aby se přiblížil k formě hudebního vyprávění. Uživá rytmických návratů a melodických gest přetvořených v rámci opakujících se patternů. Tyto patterny jsou často přerušeny tichem. Ticho je vždy neméně důležitou součástí celého cyklu. Návraty a melodické proměny uprostřed cyklu jsou momenty, které si uvědomuje skladatel, interpret i posluchač. Feldman vytvářel rozsáhlé bloky takových uvědomění. Můžeme je nazvat „vědomé dary stavů být“. Tato Feldmanova poslední perioda se vyznačuje kompozicemi značných délek, jeho hudba je charakteristická svými měkkými zvuky a slabou dynamikou. Chtěl snížit agresivitu své hudby a naopak zvýšit její křehkost a něžnost. Nízkou dynamikou také vědomě stíral barevné rozdíly.